

UZASADNIENIE

Głównym założeniem niniejszego zarządzenia, jest zmiana celu ochrony rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego, poprzez jego rozszerzenie o tworzącą ten obiekt rzeźbę terenu.

Pierwotnie rezerwat ten został powołany do życia w celu zachowania drzewostanów o charakterze zbliżonym do naturalnego, odznaczających się różnorodnością zbiorowisk roślinnych. Przeprowadzone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie badania w ramach prac nad sporządzeniem planu ochrony rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego wykazały, że cel ochrony jakim jest zachowanie drzewostanów odznaczających się różnorodnością zbiorowisk roślinnych nie odpowiada rzeczywistym walorom przyrodniczym tego miejsca. Należy ono do unikatowych, a zarazem jednych z ciekawszych obiektów przyrodniczych województwa mazowieckiego. O szczególnych walorach przyrodniczych tego obiektu chronionego świadczą dobrze zachowane ekosystemy żyznych lasów liściastych z dużym udziałem starych dębów porastające interesującą pod względem rzeźby terenu krawędź i skarpe doliny Narwi. Dla prawidłowego prowadzenia ochrony przedmiotowego obiektu istotnym jest zatem, zachowanie równoległe w nim funkcjonujących i wzajemnie od siebie zależnych dwóch elementów. Pierwszym z nich są leśne zbiorowiska roślinne, reprezentowane przez grądy i łęgi wiązowo-jesionowe, będące równoległe siedliskami chronionymi w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Drugim elementem budującym trzon rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego, jest bogato urzeźbiona skarpa doliny Narwi, która w równej mierze, co porastające ją drzewostany, winna podlegać szczególnej ochronie. Oba składniki rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego w równej mierze wpisują się w cel jego ochrony a przy braku jednego, drugi przestałby stanowić czynnik świadczący o reprezentacyjności tego terenu. Można w tym miejscu wskazać dodatkowo, że obecny cel ochrony nie obejmuje ochroną bogato urzeźbionej skarpy doliny Narwi, w tym wąwozu, od którego wzięła się nazwa rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego i z którą ściśle powiązane są występujące tu zbiorowiska/siedliska przyrodnicze. To rzeźba terenu, w tym zmienne warunki wysokościowe, glebowe, wilgotnościowe i świetlne warunkują zróżnicowanie roślinności. Stanowi ona główny czynnik determinujący wyjątkowe pod względem wizualnym i krajobrazowym układy przestrzenne drzewostanów rezerwatu. Nawet w przypadku rozpadu tego ostatniego w wyniku starzenia się drzew lub jako następstwo zdarzeń katastroficznych (gradacja owadów, huragany, itp.), rzeźba terenu i powiązane z nią czynniki abiotyczne, zapewnią ciągłość odnawiania się drzew i co jest z tym związane, ciągłość wartości przyrodniczych rezerwatu przyrody. Ponadto, cel jakim jest zachowanie drzewostanów o charakterze zbliżonym do naturalnego, odznaczających się różnorodnością zbiorowisk roślinnych nie odpowiada rzeczywistości. W rezerwacie występują tylko dwa zbiorowiska roślinności leśnej, tj. grąd i łąg wiązowo-jesionowy. Trzeba mieć na względzie, że cele ochrony rezerwatu określone zostały z chwilą jego utworzenia tj. w 1977 r. Uplłynęły więc ponad cztery dekady, w czasie których ewoluowała wiedza dotycząca funkcjonowania biocenoz czy ekosystemów, wzajemnych zależności czynników biotycznych i abiotycznych. Również środowisko przyrodnicze rezerwatu, w tym zbiorowiska roślinne, fauna i flora podlegało zmianom związanymi z naturalnymi procesami regeneracji fitocenoz leśnych, starzeniu się i różnicowaniu przestrzennym drzewostanów czy wzrostem ilości martwego drewna. Zrealizowane prace nad planem ochrony były okazją do zweryfikowania i sprecyzowania celów ochrony obejmujących kluczowe wzajemnie powiązane wartości przyrodnicze rezerwatu tj. zbiorowiska leśne i urozmaiconą rzeźbę terenu.

Przy takim stanie faktycznym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podjął decyzję o rozszerzeniu celu ochrony rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego w taki sposób, aby ujęta w jego ramach została bogato urzeźbiona skarpa doliny Narwi oraz porastające ją wielogatunkowe lasy liściaste z drzewostanami o charakterze zbliżonym do naturalnego.

Zmiana celu ochrony, stosownie do przepisów art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336), została w dniach 8 lutego – 15 lutego 2023 roku pozytywnie zaopiniowana przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody.

Dla rezerwatu obowiązuje zarządzenie nr 17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie zwiększenia obszaru rezerwatu przyrody "Wąwóz Szaniawskiego" (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 4873). Wprowadzona art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 4 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 165) zmiana do ustawy o ochronie przyrody oraz powiązany z tym przepisem art. 14 tej ustawy sprawiły, że zarządzenie to

traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie nowego aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. W niniejszym zarządzeniu odstąpiono od zastosowanego w obecnie obowiązującym akcie prawnym opisu granicy rezerwatu w formie wykazu działek ewidencyjnych stanowiących tę formę ochrony przyrody i opisano ją współrzędnymi punktami załamania granicy. W takiej samej formie przedstawiono granicę otuliny rezerwatu. Poprawiono czytelność map stanowiących załączniki do zarządzenia, poprzez zastąpienie dotychczasowego ich podkładu ortofotomapą z obowiązującym podziałem terenu na działki ewidencyjne. Zabieg poprowadzenia obrysu rezerwatu i jego otuliny uwzględniający działki ewidencyjne oraz szczegóły terenowe uwidocznione na podkładzie ortofotomapy, w połączeniu z parametrami wskazanymi w załącznikach opisujących przebieg ich granicy, uczyniło położenie tych obszarów względem ich podziału przestrzennego, a co jest z tym związane, usprawni proces uzgodnieniowy inwestycji realizowanych w ich zasięgu.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska opiniując przedmiotowy projekt zarządzenia przedstawił uwagi, które zostały uwzględnione w niniejszym zarządzeniu.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.
Celem wprowadzenia zarządzenia jest zmiana celu ochrony rezerwatu przyrody Wąwóz Szaniawskiego.
2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.
Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:
 - 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
 - 2) na właściciela rezerwatu;
 - 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.
3. Konsultacje.
Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:
 - 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
 - 2) na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez regionalną radę ochrony przyrody.
4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.
Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa.
5. Wpływ regulacji na rynek pracy.
Zapisy zarządzenia nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.
6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.
Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.
7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.
Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.
8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.
Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem nie jest objęta prawem UE.